МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XII Міжнародної науково-практичної конференції
«ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ, присвяченої пам'яті академіка
ДМИТРА ТХОРЖЕВСЬКОГО»
19 травня 2023 року

IX Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ»,присвяченої пам'яті член-кореспондента НАПН України
ВІКТОРА СИДОРЕНКО»
20 травня 2023 року

КИЇВ 2023

УДК 377.09(082)

Затверджено рішенням Вченої ради факультету технологій та дизайну Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 5 від 29 червня 2023 р.)

За загальною редакцією – Дмитра Кільдерова, Валентини Харламенко

Редакційна колегія: Лілія Кільдерова, кандидат педагогічних наук, доцент; **Юлія Колісник-Гуменюк**, доктор педагогічних наук, доцент; **Михайло Копельчак**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Любомира Криницька,** кандидат педагогічних наук; **Ірина Матійків,** кандидат психологічних наук, доцент; **Ірина Маркусь,** кандидат педагогічних наук; **Валентина Лозовецька,** доктор педагогічних наук, професор; **Тарас Олефіренко**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Юрій Павлов**, доктор педагогічних наук, професор; **Лідія Сліпчишин,** доктор педагогічних наук, доцент; **Тетяна Чернова,** кандидат педагогічних наук; **Світлана Шереметьєва,** кандидат педагогічних наук, доцент; **Тетяна Якимович,** кандидат педагогічних наук, доцент

Технічний редактор: Олена Козієнко, завідувач лабораторією

Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції пам’яті академіка Дмитра Тхоржевського «Трудове навчання та технології: сучасні реалії та перспективи розвитку» (19 травня 2023 року). IX Міжнародної наукової-практичної конференції «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», присвяченої пам’яті член-кореспондента НАПН України Віктора Сидоренка (20 травня 2023 року) / за заг. ред. Д. Кільдерова, В. Харламенко. Київ, 2023. 295 с.

До збірника увійшли тези доповідей XII Міжнародної науково-практичної конференції пам’яті академіка Дмитра Тхоржевського «Трудове навчання та технології: сучасні реалії та перспективи розвитку» (19 травня 2023 року). IX Міжнародної наукової-практичної конференції «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», присвяченої пам’яті член-кореспондента НАПН України Віктора Сидоренка (20 травня 2023 року).
Розраховано на здобувачів освіти, педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти, співробітників наукових установ та закладів.

©Факультет технологій та дизайну, 2023

©УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023
©Автори тез, 2023

Лідія Сліпчишин
доктор педагогічних наук, старший дослідник,
УДУ імені Михайла Драгоманова
(м. Київ, Україна)

ВІЗУАЛЬНА ГРАМОТНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Як показує аналіз багатьох вітчизняних і зарубіжних джерел, незважаючи на численні дослідження проблем графічної підготовки у загальноосвітній школі (А.Гедзик, І.Голіяд, Д.Кільдеров, В.Сидоренко) і вищій школі (О.Джеджула, М.Егермонт, М.Козяр, К.Макдональд, Е.ДУ'Плесікс, Р.Чепок, М.Юсупова), і надалі проблемою є розвиток візуальної культури і грамотності здобувачів, зокрема при опануванні графічних дисциплін.

Візуальна культура фахівця розглядається як динамічна багаторівнева система, яка в своєму розвитку проходить етапи візуальної грамотності, візуальної компетентності та освіченості, що відрізняються глибиною і шириною опанованої візуальності професійної діяльності. Головною умовою успішного розвитку візуальної культури фахівця є безперервне формування візуального досвіду в контексті професійної діяльності та самовдосконалення людини. У результаті різноманітних впливів у свідомості людини формується візуальна установка, від якої залежить потреба в необхідності засвоєння різних візуальних систем і формування візуального досвіду. Візуальні репрезентації технічного світу ґрунтуються на естетичному відображенні реальності, що само по собі збагачує свідомість людини і допомагає виокремити домінуючі риси сучасності. Водночас візуальна культура фахівців, пов'язаних з технічною сферою, має свої особливості.

За кожною лінією, кожним графічним зображенням чи умовним позначенням людина повинна навчитися «бачити» реальний просторовий

образ, уміти пов’язати його з реальним об’єктом навколишньої дійсності. Це уміння формується в освітньому процесі за допомогою органічно пов’язаної сукупності навчального матеріалу, який відображає просторово-геометричні властивості і форми зображуваного предмета. Найважливішими навичками здобувачів, які опановують графічні дисципліни, є: навички малювання від руки, навички креслення, навички візуалізації графічного вираження та створення 3D-моделей за допомогою комп’ютерних програм. Цей аспект відображає творчий бік майбутньої професійної діяльності фахівця. Водночас із використанням форм і описів конструкцій зростає важливість уміння графічного зображення аналітичної інформації, бо для багатьох сучасних професій провідною навичкою фахівця є обмін даних за допомогою візуальних засобів. У реальному житті фахівці різних професій повинні вміти підготувати схему та діаграму, здійснювати візуальну комунікацію, вміти візуально вирішувати проблеми, а також вміти створювати креативний візуальний дизайн.

Вартим уваги є досвід переосмислення ролі малювання в курсі креслення у розвитку візуальної грамотності. Автори [1] наголошують на тому, що ранній перехід до роботи з програмним забезпеченням є небезпечним у тому сенсі, що пропускається або неповною мірою використовується критичний і творчий розумовий період. Це призводить до перестрибування до готових рішень проблем. Вихід автори вбачають у тому, щоб студенти вручну проходили поетапно для кожної фігури ескізування, графіку та технічний рисунок, а також ознайомились з особливостями методів редукування та адитивної побудови. Проте основну увагу звертають на розвиток візуального мислення, використовуючи технологію рисування варіантів просторового розміщення окремих фігур. Ця технологія полягає в тому, що для кожної фігури створюється відео, на якому протягом 45 секунд демонструються різні варіанти розміщення. Завдання студента полягає в тому, щоб рисуванням передати те, що може робити об’єкт, а для цього його потрібно «відчувати». Для цієї роботи

викладач витрачає на кожному занятті 15-20 хвилин, протягом яких студенти намагаються отримати приблизну форму і передати на папері відчуття моделі. Для полегшення роботи на веб-сайті факультету розміщено велику кількість відеороликів, якими користуються студенти і поза заняттями. Основна мета – залучити студентів до роботи з демонстраціями, рисунками розміщень в просторі та рисуванню з відео, що є ефективним засобом розвитку координації розуму, руки й очей, необхідної для досягнення високого рівня візуальної грамотності. Пройшло десятиліття і сучасні цифрові технології відкрили нові шляхи розвитку візуальної грамотності.

У 2019 році був започаткований проєкт «Візуальна грамотність для інженерної освіти» в рамках проєкту, що базується на співпраці між партнерами та експертами з Польщі, Іспанії, Данії, Ірландії та Великобританії. Основною метою цього проєкту було надання допомоги з розвитку візуальних компетенцій для вищої інженерної та професійно-технічної освіти, використовуючи потенціал усіх дисциплін, що вивчаються. У рамках проєкту розроблено модель, яка допомагає визначати необхідний рівень компетенцій та планувати їх розвиток за допомогою освітніх практик. Зокрема, для інженерної та професійної освіти запропоновано три рівні візуальної грамотності, відповідно до яких розвивається зорова компетентність індивіда (базовий, середній і компетентнісний). Якщо на базовому рівні здобувачі засвоюють базові візуальні та графічні практики і вивчають нові концепції, то на середньому рівні вони ці практики застосовують і розширюють. Компетентнісний рівень передбачає сформоване уміння майбутнього фахівця розробляти нові практики відповідно до професійних компетенцій, залучаючи до цього набуті знання і критичне ставлення до існуючих практик [2].

Висновки. Кожна людина має творчий потенціал, який можна розвивати. Оскільки люди можуть бути більш-менш креативними, це можна підтримувати різними педагогічними стратегіями. Одним із найкращих підходів є включення візуального сприйняття, візуального мислення та візуального вираження в

процес навчання. Візуальне мислення активує ту частину мозку, яка змушує нас вільно уявляти, побачити зв’язки між ідеями, а згодом знайти шляхи вирішення проблем.

Список використаних джерел

1. Eggermont M., Du Plessis P., Mcdonald C. Engineering sketching, gesture drawing and «how-to» videos to improve visualization. Proceedings of th E&PDE 2008, 10 International Conference on Engineering and Product Design Education. 04-05 September 2008, Universitat Politecnica de Catalunya, Barcelona, Spain. Pp.687-692.

2. Guide to the Visual Literacy for Engineering Education. Competence Framework. (2019) VLEE, Erasmus+Programme of the European Union, 59 p.

Людмила Ткаченко
к.пед.н., доцент
УДУ імені Михайла Драгоманова
(м. Київ, Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТІВ В ОСВІТІ

Тести як засоби різноманітних випробувань з’явилися, на думку вчених, понад чотири тисячі років тому. Ще за часів Давньої Греції широко використовувалося тестування у вигляді різноманітних випробувань саме для вимірювання досягнутих учнями результатів навчання [1].

Тест – термін, який має декілька значень:

1) Тест (проба) – (від слова англ. Test – «випробування», «перевірка») або випробування – спосіб вивчення глибинних процесів діяльності системи, за допомогою переміщення системи в різні ситуації і відстеження доступних спостереженню змін в ній. 2) Тест в інформатиці – сукупність вхідних даних для програми, а також точний опис всіх результатів, які повинна виробити